

Geef ruimte aan de bijdrage-economie

De 'bijdrage-economie' komt snel naderbij als nieuwe economische richting nu het geld voor de wijken op is. Voor de zwaar getroffen vastgoedmarkten betekent de bijdrage-economie de terugkeer van vertrouwen en integriteit als kernwaarde in de (her)ontwikkeling van woonbuurten.

door Alex Sievers en Rogier Boogaard*

Nog even en het geld voor buurten en wijken is op. Op de golven van de huidige crisis wordt al bezuinigd op cultuur, welzijn en sport en het lijkt een kwestie van tijd dat overheden en andere sponsors nog dieper snijden in die sectoren, en tegelijkertijd minder investeren in de kwaliteit van de openbare ruimte, in wonen, zorg of innovatie. Dat is vervelend, maar biedt wel kansen voor ondernemerschap, nieuwe vormen van samenleven of nieuwe economie. Meer en meer zullen we lokale initiatieven ontplooiën om toch leuk te leven. Inventief als we zijn willen we tenslotte niet dat de kwaliteit van ons leven staat of valt met subsidietrajecten. Het geheel aan lokale initiatieven duiden wij aan met het woord 'bijdrage-economie'. Wij voorzien dat de bijdrage-economie snel naderbij komt als nieuwe economische richting.

In de bijdrage-economie leveren we als mensen een bijdrage aan de kwaliteit van onze buurten en wijken. We werken zelf aan het onderhoud van de buurt, we doen boodschappen voor een buur die dat niet meer zelf kan, we delen onze kennis en ervaring op scholen, we sporten samen of we verwelkomen nieuwe bewoners met een etentje. Om enkele voorbeelden te geven van wat we zoal, georganiseerd en niet-vrijblijvend, gaan doen. Vergelijk het maar met corvee.

Actief of passief?

Spannend wordt nog in hoeverre we in deze nieuwe richting onszelf zullen opleggen om een bijdrage aan de samenleving te leveren, of dat we toch pas in actie komen als iemand ons hiertoe verplicht. Interessant is het in ieder geval om voor buurten en wijken na te gaan hoe de rolverdeling tussen professionals in stedelijke ontwikkeling en burgers zal veranderen nu de financiering van initiatieven onder druk staat.

En vooral, hoe burgers en professionals in die veranderende positionering onze wijken en buurten toch leefbaar kunnen houden of maken.

De crisis is in de komst van de bijdrage-economie de katalysator in een proces dat zich al een klein decennium toont. Afnemende budgetten geven net dat laatste zetje. Voor de zwaar getroffen vastgoedmarkten betekent de bijdrage-economie de terugkeer van vertrouwen en integriteit als kernwaarde in de (her)ontwikkeling van woonbuurten. Dat leidt er dan wel toe dat we als bewoner minder vrijblijvend kunnen acteren in onze woonomgevingen. En, in het verlengde daarvan, meer van elkaar verwachten en in toenemende mate zeggenschap claimen op het vlak van ontwikkeling of beheer. De buurtbetrokkenheid van de bewoners neemt daarmee toe en biedt bovendien een goede basis voor kwaliteit voor de stad als geheel.

Voor wat hoort wat

In stedelijke ontwikkeling gaat het om een duurzame kwaliteit. Daarbij is een steeds grotere rol weggelegd voor sociaal-culturele projecten. Maar laten we eerlijk zijn, de buurtbarbecue is het dan toch *nét* niet. Belangrijker is het dat een buurt van haar bewoners is en werkt voor de bewoners aan een passende sociale samenhang. Al decennialang blijkt dat doel zelden gehaald te worden wanneer beleidsmakers en professionals sturen op een door hen gewenst eindbeeld. Veel kansrijker is om dat eindbeeld te halen in een *bottom-up* proces waarin bewoners (mee)beslissen over hun omgeving. Dat hoeft niet vrijblijvend te gaan, met geld van een corporatie of gemeente. Voor wat hoort wat. Meebeslissen gaat gepaard met inzet of financiering door de bewoners. Een verplichte bijdrage aan de kwaliteit van de buurt zou, via fondsvor-

ming, in het beste geval ook kunnen leiden tot lagere woonlasten in een prettiger buurt. En natuurlijk, om burgers te activeren, zullen de overheden tegelijkertijd ook moeten durven loslaten. Ruimte bieden.

Wijkschap als nieuw model

Nu onze regering alle Nederlanders oproept een bijdrage te leveren aan het economisch herstel is het letterlijk nemen van deze oproep kansrijk, niet alleen om een herstel te realiseren maar ook om kwaliteit toe te voegen aan onze samenleving. Om de vruchten te plukken van de bijdrage-economie is het dan ook tijd voor een nieuwe stap in woonbeleid en een formeel kader. In het opstellen van zo'n kader kunnen we mogelijk lering trekken uit het Wijkschap Benoordenhout, dat recent door Inbo en Vestia is ontwikkeld als plan voor een wijkonderneming in een nieuw te realiseren wijk in Almere. Het Wijkschap laat een nieuw model zien voor een sociaal duurzame wijk op basis van de organisatie van die wijk. Het Wijkschap is het platform waarbinnen de bewoners, ondernemers en andere gebruikers in de wijk met elkaar samenwerken. Samenwerkend in een maatschappelijke onderneming – de coöperatie – en garant staand voor een wijk van en voor bewoners. Het Wijkschap daagt uit om scherp na te denken over de rol die bewoners kunnen en willen vervullen in hun omgevingen. Dat valt niet tegen. Op verschillende vlakken willen bewoners graag de handen uit hun mouwen steken om iets van hun leefomgeving te maken. Waarom ook niet? Want, laten we eerlijk zijn naar onszelf. Ons corvee, de dagelijkse afwas, was ook best wel een gezellig moment. Je kwam nog eens aan een goed gesprek toe. ◀◀

*Alex Sievers en Rogier Boogaard zijn respectievelijk partner-adviseur en adviseur van Inbo.